

Deel 6

Feesten van de HEERE

Wekenfeest

Hans van de Lagemaat

Inleiding

Pascha, Ongezuurde broden, Eerstelingen en Wekenfeest horen als een onbreekbare ketting bij elkaar. Pascha verkondigt ons de dood van het Lam, de bevrijding uit Egypte, hetgeen een beeld is van een veel grotere bevrijding van Israël uit de machten van deze wereld en daarmee een bevrijding van de gehele wereld uit de macht van de boze. Ongezuurde broden wijst ons op de zondeloosheid van de Heere. Doordat Hij zonder zonde was kon het graf Hem niet rechtmatig houden en is Hij opgestaan. Dit laatste zagen we in het feest Eerstelingen. Dat wijst ons op de opstanding van Christus.

Ook in de cyclus van de feesten zijn deze eerste drie onlosmakelijk met elkaar verbonden. In feite vormden ze één groot feest. Ze vonden allemaal in één week plaats, namelijk vanaf de 14e Nisan, de eerste maand, tot en met de 21e van diezelfde maand.

Dat deze drie feesten feitelijk één geheel vormden kunnen we ook afleiden uit Deuteronomium 16. In dat hoofdstuk worden de feesten ook afzonderlijk besproken en het wordt beëindigd met de opdracht van God dat alle mannen driemaal per jaar voor het aangezicht van de Heere moesten verschijnen op de plaats die Hij daartoe verkiezen zou en wat uiteindelijk Jeruzalem bleek te zijn.

‘Drie keer per jaar moet alles wat mannelijk is onder u, verschijnen voor het aangezicht van de HEERE, uw God, op de plaats die Hij zal uitkiezen: op het Feest van de ongezuurde broden, op het Wekenfeest en op het Loofhuttenfeest. Men mag echter niet met lege handen voor het aangezicht van de HEERE verschijnen’ (Deut. 16:16).

Dit eerste feest, Ongezuurde broden, wordt beschreven in de eerste acht verzen van dit hoofdstuk en zowel het Pascha als Eerstelingen wordt daarbij inbegrepen en feitelijk helemaal mee vermengd. Deze drie feesten hebben ons heel erg belangrijk onderwijs geleerd aangaande het volbrachte werk van de Heere Jezus Christus.

Het tweede feest dat in Deuteronomium 16 wordt genoemd is het Wekenfeest en zit door de zogeheten *omer telling* aan Pascha, Ongezuurde broden en Eerstelingen vast.

'Zeven weken moet u voor uzelf aftellen. U moet de zeven weken beginnen te tellen vanaf het moment dat men met de sikkel begint te oogsten in het staande koren.' (Deut. 16:9).

Het begin van de oogst brengt de eerstelingen. Daarna moest men zeven 'zevens', *shavoeoot*, beginnen te tellen. Het Wekenfeest wordt daarom *shavoeoot* genoemd. De 'zevens' kunnen een periode van zeven dagen of zeven jaren zijn. In dit verband is het duidelijk dat het moet gaan om een periode van zeven dagen, zeven weken dus.

'Daarna moet u het Wekenfeest houden voor de HEERE, uw God. Wat u geven moet, is een vrijwillige gave van uw hand, naar de mate waarin de HEERE, uw God, u zegent. En u moet u verblijden voor het aangezicht van de HEERE, uw God, u, uw zoon en uw dochter, uw slaaf en uw slavin, de Leviet die binnen uw poorten is, en de vreemdeling, de wees en de weduwe die in uw midden zijn, op de plaats die de HEERE, uw God, zal uitkiezen om Zijn Naam daar te laten wonen. En u moet gedenken dat u een slaaf geweest bent in Egypte en deze verordeningen in acht nemen en houden.' (Deut. 16:10-12).

Het Wekenfeest is duidelijk bedoeld als een dag van blijdschap en was bedoeld om te gedenken dat het volk in slavernij in Egypte is geweest, maar door de machtige arm van de Heere is bevrijd. In deze bevrijding is Pascha, de dood van het Lam, essentieel. Zo vloeien Pascha, Ongezuurde Broden en Eerstelingen over in het Wekenfeest en is dit feest zowel door de telling van de zeven weken als de inhoudelijke betekenis aan de eerste drie feesten verbonden.

Ik geef eerst de volledige tekst van dit feest om daarna weer naar een aantal aspecten ervan te gaan kijken en te zien hoe we ook dit feest typologisch kunnen duiden.

'U moet dan vanaf de dag na de sabbat gaan tellen, vanaf de dag dat u de schoof van het beweegoffer gebracht hebt. Zeven volle weken zullen het zijn. Tot de dag na de zevende sabbat moet u vijftig dagen tellen. Dan moet u de HEERE een nieuw graanoffer aanbieden. Uit uw woongebieden moet u twee broden meebrengen, bestemd voor een beweegoffer. Ze moeten van twee tiende efa meelbloem zijn, met zuurdeeg gebakken; het zijn de eerstelingen voor de HEERE. U moet dan samen met het brood zeven lammeren zonder enig gebrek van een jaar oud, en één jonge stier– het jong van een rund– en twee rammen aanbieden. Ze zijn een brandoffer voor de HEERE, met het bijbehorende graanoffer en de bijbehorende plengoffers, een vuuroffer, een aangename geur voor de HEERE. Verder moet u één geitenbok als zondoffer en twee lammeren van een jaar oud als dankoffer bereiden. De priester moet ze met het brood van de eerstelingen als beweegoffer voor het aangezicht van de HEERE bewegen, met de twee lammeren. Ze zijn een heilige gave voor de HEERE, bestemd voor de priester. U moet op diezelfde dag uitroepen dat u een heilige samenkomst hebt. U mag geen enkel dienstwerk doen. Het is een eeuwige verordening, in al uw woongebieden, al uw generaties door. Wanneer u de oogst van uw land binnenhaalt, mag u de rand van uw akker bij het binnenhalen van uw oogst niet helemaal afmaaien, en wat van uw oogst is blijven liggen, mag u niet oprapen. U moet het laten liggen voor de arme en de vreemdeling. Ik ben de HEERE, uw God.' (Lev. 23:15-22).

Tarweoogst

Ook Wekenfeest is een oogstfeest en ook nu moeten er eerstelingen worden gebracht. In Numeri wordt het Wekenfeest de dag van de eerstelingen genoemd (Num. 28:26). Die dag is *jom habbikoeriem*. Zoals we bij Eerstelingen gezien hebben is dit dus een ander woordje

dan *resjiet*, maar taalkundig en uitlegkundig is er een duidelijk verband.

Eerstelingen is het feest dat behoorde bij de gersteoogst. De gerst was het eerste rijp om te oogsten. De oogst die daarna volgde was die van de tarwe, die dus vijftig dagen later rijp was om te oogsten.

Gerst wijst ons op Pasen. Tarwe op Pinksteren, de vrucht van Pasen.

Pinksteren

We gaan het Wekenfeest nu eerst onderzoeken aan de hand van die wonderlijke gebeurtenissen die beschreven staan in Handelingen 2. Daar staat het eerste Wekenfeest beschreven onder de naam Pinksterfeest. Pinksteren is de vertaling van het Griekse *pèntèkostè*, wat we ook nog in de Engelse taal terugvinden als *pentecost*. Het betekent letterlijk de vijftigste. Dat is precies wat het Wekenfeest is: de vijftigste dag na Eerstelingen.

‘En toen de dag van het Pinksterfeest vervuld werd, waren zij allen eensgezind bijeen.’ (Hand. 2:1).

‘Zij allen’ verwijst waarschijnlijk naar dezelfde groep die in Handelingen 1:13 en 14 wordt beschreven; de overgebleven elf apostelen, nu aangevuld met Matthias, met de vrouwen en Maria, de moeder van Jezus en Zijn broers.

Zij waren zo eensgezind bijeen in opdracht van de Heere in afwachting van ‘de belofte van de Vader’ (Hand. 1:4). Deze belofte wordt vlak voor de hemelvaart van de Heere door Hem aan Zijn discipelen gegeven:

‘En zie, Ik zend de belofte van Mijn Vader op u; maar blijft u in de stad Jeruzalem, totdat u met kracht uit de hoogte bekleed zult worden.’ (Luk. 24:49).

Deze belofte van de Vader is ‘kracht uit de hoogte’. Dat is de belofte die zij ontvingen op die gedenkwaardige Pinksterdag. Zij ontvingen overigens niet de Heilige Geest, als Persoon, maar heilige geest, als Zijn gave, kracht van omhoog.¹

‘En aan hen werden tongen als van vuur gezien, die zich verdeelden, en het zat op ieder van hen. En zij werden allen vervuld met de Heilige Geest en begonnen te spreken in andere talen, zoals de Geest hun gaf uit te spreken. Nu woonden er Joden in Jeruzalem, godvrezende mannen uit alle volken die er onder de hemel zijn. Toen dan dit geluid klonk, kwam de menigte samen en raakte in verwarring, want ieder hoorde hen in zijn eigen taal spreken. En zij waren allen buiten zichzelf en verwonderden zich, en zij zeiden tegen elkaar: Zie, zijn het niet allen Galileeërs die daar spreken? En hoe kunnen wij hen dan horen, eenieder in onze eigen taal, waarin wij geboren zijn? (Hand. 2:3-8).

Er was een en al verwarring.

‘En zij waren allen buiten zichzelf en raakten in verlegenheid, en de één zei tegen de ander: Wat wil dit toch zeggen? Anderen zeiden spottend: Zij zijn vol zoete wijn. (Hand. 2:12, 13).

Niemand begreep wat er aan de hand was. Daarom zeiden sommigen maar dat deze mannen wel dronken moesten zijn. Petrus beantwoordt dit met een citaat uit Joël. Voordat ik daar op inga, eerst een paar andere dingen die onze aandacht vragen.

¹ Voor alle duidelijkheid. Ik ontken dus niet de Heilige Geest als Persoon, maar ik onderscheid de Heilige Geest als Persoon en de heilige geest als Zijn gave. Uitstorting van de Heilige Geest klinkt behoorlijk oneerbiedig als we het over Zijn Persoon hebben. De Persoon werd ook niet uitgestort op Pinksteren; het is Zijn gave, heilige geest, kracht uit de hoogte, de belofte van de Vader. Als ik het over de gave heb zal ik heilige geest dan niet met hoofdletters schrijven (behalve in geciteerde teksten). Ik doe dit wel als het gaat om de Persoon.

Pinksteren en opstanding

In de toespraak die volgt op de uitstorting van de heilige geest haalt Petrus eerst de profetie van Joël aan. In het tweede deel daarvan, dat begint in vers 22, is de kern van zijn betoog de opstanding van Christus. Pinksteren is de vrucht van de opstanding. Eerstelingen en Pinksteren zijn daarmee direct met elkaar verbonden. Dat zagen we al eerder in de typologie ervan, maar nu ook in de werkelijkheid. Nadat Petrus de tekenen verklaard had die de menigte zag, spreekt hij hen toe met de woorden:

'Israëlitische mannen, luister naar deze woorden: Jezus de Nazarener, een Man Die u van Godswege aangewezen is door krachten, wonderen en tekenen, die God in uw midden door Hem gedaan heeft, zoals u ook zelf weet, deze Jezus, Die overeenkomstig het vastgestelde raadsbesluit en de voorkennis van God overgegeven is, hebt u gevangengenomen en door de handen van onrechtvaardigen aan het kruis gespijkerd en gedood. God heeft Hem echter doen opstaan door de weeën van de dood te ontbinden, omdat het niet mogelijk was dat Hij daardoor vastgehouden zou worden.' (Hand. 2:22-24).

Jullie hebben Hem gekruisigd, maar God heeft Hem doen opstaan! Hij is opgewekt en Hij leeft. Dat is de kern van zijn verdere betoog. Daartoe citeert hij eerst Psalm 16. Weliswaar is deze Psalm door David geschreven, maar vers 10 ervan kan niet waar zijn voor deze koning. David spreekt dan ook profetisch van Christus in deze Psalm. Dat geldt overigens niet alleen voor deze Psalm, maar voor vele andere. Er is van Hem geschreven in de Wet, de Profeten en de Psalmen (Luk. 24:44). Als we dat niet in de eerste plaats zien, dan ontgaat ons de zin van de Schrift volledig.

David was niet alleen een koning, maar ook een profeet.

'Aangezien hij een profeet was en wist dat God hem met een eed gezworen had dat Hij uit de vrucht van zijn lichaam, voor zover het zijn vlees betrof, de Christus zou doen opstaan om Hem op

zijn troon te zetten, daarom voorzag hij dit en zei hij over de opstanding van Christus dat Zijn ziel niet is verlaten in het graf en dat Zijn vlees geen ontbinding heeft gezien.’ (Hand. 2:30, 31).

‘Aangezien hij een profeet was’.

Zo las Petrus de Psalmen van David. Zo had de Heere Jezus ze Zelf aan hem uitgelegd. Dat gold ongetwijfeld ook van die veertig dagen dat Hij hen onderwees in de dingen die het Koninkrijk van God betroffen (Hand. 1:3).

‘En wist dat God hem met een eed gezworen had dat hij uit de vrucht van zijn lichaam, voor zover het zijn vlees betrof, de Christus zou doen opstaan om Hem op zijn troon te zetten.’

Christus was opgestaan in de eerste plaats om op de troon van David, Zijn vader naar het vlees, plaats te kunnen nemen. Hierover zal ik in de latere feesten nog meer schrijven, maar het is belangrijk om dat nu al helder te hebben. Het eerste wat van de opstanding van de Heere gezegd wordt door Petrus is het doel dat God Hem op de troon van David zet.

‘Daarom voorzag hij dit’. David voorzag dit, omdat hij een profeet was en hij schreef de Psalm in de geest van profetie. Daarom kon hij over de opstanding van Christus schrijven *‘dat Zijn ziel niet is verlaten in het graf en dat Zijn vlees geen ontbinding heeft gezien’.* Dit was de vervulling van Ongezuurde broden. Hij was zonder zonde, heilig en onbesmet.

‘Hij dan, Die door de rechterhand van God verhoogd is en de belofte van de Heilige Geest ontvangen heeft van de Vader, heeft dit uitgestort wat u nu ziet en hoort.’ (Hand. 2:33).

Dus Pinksteren, als vervulling van het Wekenfeest heeft een direct verband met Eerstelingen dat ons sprak van de opstanding van de Heere. Daarna citeert Petrus als bewijs opnieuw een Psalm, namelijk Psalm 110. Daar ga ik nu voorlopig aan voorbij, maar ook die Psalm is weliswaar geschreven door David, maar ziende op Christus.

Pinksteren en Israël

Pascha, Ongezuurde broden en Eerstelingen waren feesten die voor Israël waren en die door Israël gevierd moesten worden. Ze vertellen ons Gods plan met dit volk voor de aarde en ten eerste de plaats van de Messias van Israël in dat plan.

Dat geldt niet minder voor het Wekenfeest en ook voor de andere feesten die nog volgen. Op deze Pinksterdag waren er alleen Joden en proselieten (Hand. 2:10) uit Israël, maar ook uit allerlei andere windstreken van de aarde aanwezig. Velen hadden een andere moedertaal dan de taal die in Israël gesproken werd. Petrus richt zijn toespraak dan ook alleen tot Israël.

‘Joodse mannen en u allen die in Jeruzalem woont, dit moet u bekend zijn en laat mijn woorden tot uw oren doordringen’ (Hand. 2:14).

Heidenen, de overige volken zijn nog helemaal niet in beeld. De heftige beschuldiging dat zij Jezus de Nazarener, de Man van God, gekruisigd hebben, richt hij alleen tot de aanwezige Joden uit alle windstreken van de wereld. Zij hadden Hem gekruisigd, tegen beter weten in vanwege de vele tekenen die Hij in hun midden, in Israël gedaan had.

‘Israëlitische mannen, luister naar deze woorden’ (Hand 2:22).

Daarom noemt Petrus hen ook ‘mannenbroeders’. Hij sprak ze echt niet aan als mede-gelovigen. Ze waren zijn broeders naar het vlees. Petrus eindigt zijn toespraak met de volgende woorden:

‘Laat dan heel het huis van Israël zeker weten dat God Hem tot een Heere en Christus gemaakt heeft, namelijk deze Jezus, Die u gekruisigd hebt.’ (Hand. 2:36).

Het is nu, na de toespraak, alleen nog ‘heel het huis van Israël’ en niemand anders.

Toen vervolgens velen diep in het hart geraakt werden, wendden zij zich radeloos tot Petrus en de andere apostelen en vroegen zij wat zij nu moesten doen. Petrus roept hun op zich te bekeren en hij voegt er de woorden van een belofte aan toe.

‘Want voor u is de belofte en voor uw kinderen en voor allen die veraf zijn, zovelen als de Heere, onze God, ertoe roepen zal.’
(Hand. 2:39).

‘Allen die veraf zijn’ is geen verwijzing naar de andere volkeren. Die zijn in deze hele toespraak niet in beeld. Petrus dacht daar nog niet eens aan; dat kon hij nog helemaal niet. Zelfs jaren later had Petrus nog een visioen nodig om naar het huis van Cornelius te gaan (Hand. 10) en dan was Cornelius nog niet eens een heiden in de gebruikelijke zin van het woord. Hij was waarschijnlijk een proseliet en in elk geval ‘een vroom man, die met geheel zijn huis God vreesde’ (Hand. 10:2).

De heidenen hadden ook helemaal geen rechtstreekse belofte buiten Israël om. Dus Petrus kon ook niet spreken van een belofte ‘voor allen die veraf zijn’. De beloften golden Israël en daar gaat het hier over.

*‘Zij zijn immers **Israëlieten**; voor hen geldt de aanneming tot kinderen en de heerlijkheid en de verbonden en de wetgeving en de eredienst en **de beloften.**’* (Rom. 9:4).

God zou het aardrijk gaan zegenen door Israël heen. Dat is de lijn die we vast moeten proberen te houden. Die lijn hadden de apostelen voor ogen. Dat was ook zo toen zij de Heere vlak voor Zijn hemelvaart vroegen of Hij in deze tijd het Koninkrijk voor Israël weer zou herstellen (Hand. 1:6).

Pas met de bekering van de apostel Paulus gebeurde er iets nieuws. Zo nieuw en radicaal was dit dat niemand dit had voorzien en ook gelovige Joden hadden hier steeds maar moeite mee. Hier zijn we nog niet aangekomen. Petrus en de zijnen predikten tot Israël en de

wonderlijke tekenen die op die Pinksterdag gebeurden legden zij uit als vervulling van profetie. Zoals wij nu zien is het de werkelijkheid van het Wekenfeest. Er is een doorgaande lijn in Gods plan in het behoud van deze wereld. Dat behoud gebeurt door Gods volk Israël en zijn grote Koning. Pinksteren is een volgende stap in die lijn.

Pinksteren en Joël

Petrus beantwoordt de beschuldiging van dronkenschap met een citaat uit Joël:

‘Maar dit is wat gesproken is door de profeet Joël: En het zal zijn in de laatste dagen, zegt God, dat Ik zal uitstorten van Mijn Geest op alle vlees; en uw zonen en uw dochters zullen profeteren, uw jongemannen zullen visioenen zien en uw ouderen zullen dromen dromen. En ook op Mijn dienaren en op Mijn dienaressen zal Ik in die dagen van Mijn Geest uitstorten en zij zullen profeteren. En Ik zal wonderen geven in de hemel boven en tekenen op de aarde beneden: bloed, vuur en rookwalm. De zon zal veranderd worden in duisternis en de maan in bloed, voordat de grote en ontzagwekkende dag van de Heere komt. En het zal zo zijn dat ieder die de Naam van de Heere zal aanroepen, zalig zal worden.’
(Hand. 2:16-21).

Merk op dat Petrus zijn woorden heel zorgvuldig kiest. Hij zegt niet dat deze profetie uit Joël nu vervuld is. Hij zegt alleen maar dat dit het is wat er in de profeet Joël staat. Deze Schrift is ook niet vervuld op de Pinksterdag, hooguit gedeeltelijk.

We zien ook in Joël dat deze profetie voor Israël geldt. Het is ronduit verkeerd om hier maar gelijk ‘de kerk’, wat men daar ook onder verstaat, te lezen. Joël richt zich tot de ‘inwoners van het land’ (Joël 1:2, 14; 2:1). Hij richt zich tot de kinderen van Sion.

*‘En u, **kinderen van Sion**, verheug u en wees blij in de HEERE, uw God, want Hij zal u geven de Leraar tot gerechtigheid. Die zal*

regen op u doen neerdalen, vroege regen en late regen in de eerste maand.' (Joël 2:23).

Ja, Hij had hun de Leraar tot gerechtigheid gegeven. Ze hadden Hem allen gekruisigd.

Vlak voor het citaat dat Petrus aanhaalt lezen we:

'Dan zult u weten dat Ik te midden van Israël ben, dat Ik, de HEERE, uw God ben, en niemand anders: Mijn volk zal voor eeuwig niet beschaamd worden!' (Joël 2:27).

Dat had Israël kunnen weten. Hij had er Zelf genoeg van getuigd. Hun God was in het midden van hen. En de belofte dat Zijn volk in eeuwigheid niet beschaamd zal worden ligt vast in Christus, ondanks wat zij met Hem hebben gedaan.

Het slot van het betoog van Petrus is ook interessant, als we in Joël verder lezen.

*'Het zal geschieden dat ieder die de Naam van de HEERE zal aanroepen, behouden zal worden. Want **op de berg Sion en in Jeruzalem** zal ontkoming zijn, zoals de HEERE gezegd heeft, namelijk bij hen die ontkomen zijn, die de HEERE roepen zal.'* (Joël 2:32).

Dat dit niet alleen maar beeldspraak of iets dergelijks is, blijkt ook uit het vervolg. Het gaat om het behoud van Gods volk Israël. Geen ander volk, of groep mensen kan zich die benaming aanmatigen. Als God een einde zal maken aan het lijden van Zijn volk, dan zal Hij de heidenvolken die voor hun gevangenschap verantwoordelijk zijn oordelen.

'Want zie, in die dagen en in die tijd, als Ik een omkeer zal brengen in de gevangenschap van Juda en Jeruzalem, zal Ik alle

heidenvolken bijeenbrengen en hen doen afdalen naar het dal van Josafat. Daar zal Ik met hen een rechtszaak voeren, vanwege Mijn volk en Mijn eigendom Israël, dat zij onder de heidenvolken verstrooid hebben. Mijn land hebben zij verdeeld.' (Joël 3:1, 2).

Dit is allemaal niet vervuld met Pinksteren en ook niet kort daarna. De vervulling hiervan zullen we pas in de toekomst zien.

Dan rijst natuurlijk onmiddellijk de vraag: maar hoe kon Petrus dan die verzen uit Joël aanhalen als een deel ervan nog helemaal niet vervuld was? Hoe stelde Petrus zich dit allemaal voor?

De komst van het Koninkrijk

De Koning was gekruisigd. Hij was opgestaan uit de dood en opgevaren ten hemel. Voor de apostelen was dit niet het eind van de verwachting van het Koninkrijk der hemelen op aarde. Dat blijkt overduidelijk uit hun vraag in Handelingen 1:6.

'Zij dan die samengekomen waren, vroegen Hem: Heere, zult U in deze tijd voor Israël het Koninkrijk weer herstellen?' (Hand. 1:6).

Deze verwachting, het herstel van het Koninkrijk aan Israël was niet fout. De Heere bestraft hen niet. Het enige antwoord dat zij krijgen is dat het hun niet toe kwam de tijden en de gelegenheden te weten, die de Vader in Zijn eigen macht gesteld heeft. De komst van het Koninkrijk had direct te maken met de bekering van het volk Israël. Dat lezen we bijvoorbeeld in een volgende preek van Petrus.

'Kom dus tot inkeer en bekeer u, opdat uw zonden uitgewist worden en er tijden van verkwikking zullen komen van het aangezicht van de Heere, en Hij Jezus Christus zal zenden, Die tevoren aan u verkondigd is.' (Hand. 3:19).

De wederkeer van het volk tot God gaat samen met de wederkeer van Christus tot Zijn volk. Gedurende de periode die beschreven wordt tijdens het boek Handelingen ging déze prediking uit tot het volk Israël.

Tegen deze achtergrond zijn ook veel van de brieven geschreven en bij het lezen daarvan, ook van de vroege brieven van Paulus, is het heel belangrijk om dit in het oog te houden. Veel teksten daarin worden pas duidelijk als we beseffen dat deze ‘vroege Christenen’, deze eerstelingen, en zij die de eerstelingen van de geest hadden gekregen (Rom. 8:23), de onmiddellijke wederkeer van de Heere Jezus verwachtten; de bekering van het volk Israël, het aanbreken van de dag des Heeren en de oprichting van het Koninkrijk waar al de profeten van hadden gesproken. Dat dit Koninkrijk uiteindelijk niet kwam, had niets te maken met een verkeerde uitleg van de profetieën, ook niet met een foutieve verwachting, maar het had iets te maken met het verwerpen van de Koning door Israël.

Toen Petrus Joël 2 aanhaalde zei hij niet dat deze profetie vervuld was, zoals zo dikwijls wordt gezegd. Hij zei alleen:

‘Maar dit is wat gesproken is door de profeet Joël’ (Hand. 2:16).

Even in eigen woorden: dat wat jullie nu zien, staat ook in Joël beschreven en jullie zouden dat moeten weten. Het heeft iets met de komst van het Koninkrijk, de bevrijding van Israël te maken.

Petrus kon helemaal niet zeggen dat Joël 2 op die Pinksterdag vervuld werd, want dat gold overduidelijk niet voor de volgende tekst.

‘En Ik zal wonderen geven in de hemel boven en tekenen op de aarde beneden: bloed, vuur en rookwalm. De zon zal veranderd worden in duisternis en de maan in bloed, voordat de grote en ontzagwekkende dag van de Heere komt.’ (Hand. 2:19, 20).

De gave van de geest was een voorteken van die grote en ontzagwekkende dag van de Heere. De volle oogst zou nog komen. Nu zagen we ‘slechts’ de eerstelingen. Petrus kon met een oprecht geweten en vol overtuiging spreken over ‘de laatste dagen’ omdat dit volledig in overeenstemming was met de Schrift. Alleen is de periode

van deze ‘laatste dagen’ tijdelijk onderbroken, omdat de bekering van Israël achterwege bleef en God nog een geheimenis had te openbaren door middel van de apostel Paulus.

De wonderen in de hemel en de tekenen op aarde waarvan Petrus hier spreekt horen bij de dag des Heeren, die in Openbaring wordt beschreven (Opb. 1:10). Zie bijvoorbeeld Openbaring 6:12:

‘En ik zag toen het Lam het zesde zegel geopend had, en zie, er kwam een grote aardbeving, en de zon werd zwart als een haren zak, en de maan werd als bloed.’

Daar vinden we de vervulling van dit deel van de profetie van Joël. Die zien we nog niet in Handelingen 2. We zouden kunnen zeggen dat er tussen de verzen 18 en 19 een ‘gat’ in de profetie zit. Gedurende de periode van Handelingen (tot rond 62 na Chr.) zien we de eerstelingen van de geest uitgestort over een deel van Israël en ook over een deel van de heidenen, die in de vroege bediening van Paulus tot geloof in de Messias komen. Maar de volledige vervulling ligt nog in de toekomst. De gaven van de Heilige Geest noemde Paulus dan ook de ‘krachten van de toekomstige wereld’² (Heb. 6:3). Die toekomstige wereld of eeuw was nog niet aangebroken, maar zou zijn intrede pas doen met de dag des Heeren. Dat is het onderwerp van de profeten van Israël. Daar zagen de vrome Israëlieten naar uit. Dat gold ook nog voor de apostelen. Zij zagen uit naar de komst van het Koninkrijk, opgericht aan Israël. In Handelingen 2 zien we de eerste roerselen daarvan en daarom past dit ook zo goed bij het Wekenfeest, de dag van de eerstelingen.

Gaten in de profetie

Ik schreef zojuist dat er tussen vers 18 en 19 in de preek van Petrus in het citaat van Joël als het ware een gat zit. Er is een onderbreking. Misschien kies ik in dit geval de woorden niet helemaal juist; want uiteindelijk zal deze profetie in zijn geheel doorlopend worden

² Grieks: *aioon*, ‘eeuw’.

vervuld. Petrus wilde duidelijk maken dat we nu nog met de 'eerstelingen' van doen hebben, maar dat de volle oogst nog zou volgen. Maar ook als hier echt sprake zou zijn van een gat in de profetie dan staat dit niet op zichzelf. Er zijn daarvan meer voorbeelden te noemen en dat wil ik hier eerst laten zien.

Het bekendste voorbeeld is wellicht Jesaja 61:1-4.

'De Geest van de Heere HEERE is op Mij, omdat de HEERE Mij gezalfd heeft om een blijde boodschap te brengen aan de zachtmoedigen. Hij heeft Mij gezonden om te verbinden de gebrokenen van hart, om voor de gevangenen vrijlating uit te roepen en voor wie gebonden zaten, opening van de gevangenis; om uit te roepen het jaar van het welbehagen van de HEERE en de dag van de wraak van onze God; om alle treurenden te troosten; om aangaande de treurenden van Sion te beschikken dat hun gegeven zal worden sieraad in plaats van as, vreugdeolie in plaats van rouw, een lofgewaad in plaats van een benauwde geest, opdat zij genoemd worden eiken van de gerechtigheid, een planting door de HEERE, om Hem te verheerlijken. Zij zullen verwoeste plaatsen van weleer herbouwen, de woeste plaatsen van vroeger weer oprichten, de verwoeste steden vernieuwen, die verwoest lagen, van generatie op generatie.'

Toen de Heere in de synagoge van Nazareth de boekrol kreeg deed Hij het open op deze plaats en las Hij door tot 'het jaar van het welbehagen van de Heere' (Luk. 4:19). Daarna rolde Hij de boekrol weer dicht en gaf Hij hem terug aan de dienaar. Dat is toch op zijn minst opmerkelijk te noemen, aangezien dit midden in een zin was. De eerste paar verzen kon de Heere citeren en zeggen dat deze Schrift in hun oren in vervulling was gegaan. Zij hadden Zijn tekenen gezien en de blijde boodschap gehoord. Wat niet in vervulling was gegaan was 'de dag van de wraak van onze God'. De dag van de wraak moest nog komen en ook die zien we pas veel later in vervulling gaan. Zie

bijvoorbeeld Lukas 21:20-22, die over de dagen van de grote verdrukking over Israël gaan.

‘Wanneer u zult zien dat Jeruzalem door legers omringd wordt, weet dan dat zijn verwoesting nabij is. Laten dan wie in Judea zijn, vluchten naar de bergen en wie in het midden van Jeruzalem zijn, daaruit wegtrekken en wie op de velden zijn, er niet in gaan. Want dit zijn dagen van wraak, opdat al wat geschreven staat, vervuld wordt.’

Nog een voorbeeld van zo’n gat in de profetie is Zacharia 9:9, 10

‘Verheug u zeer, dochter van Sion! Juich, dochter van Jeruzalem! Zie, uw Koning zal tot u komen, rechtvaardig, en Hij is een Heiland, arm, en rijdend op een ezel, op een ezelsveulen, het jong van een ezelin.

Ik zal de strijdwagens uit Efraïm wegnemen, en de paarden uit Jeruzalem. De strijdboog zal weggenomen worden. Hij zal vrede verkondigen aan de heidenvolken. Zijn heerschappij zal zijn van zee tot zee, van de rivier de Eufraat tot aan de einden der aarde.’
(Zach. 9:9, 10).

Het eerste deel zien we letterlijk vervuld bij de intocht van de Heere Jezus in Jeruzalem. We zullen toch wel behoorlijke exegetische kunstgrepen toe moeten passen om het laatste deel even letterlijk in de Evangeliën terug te vinden. Maar als we Gods doel met Israël en de volken voor ogen houden, dan weten we dat dit vers zijn vervulling krijgt in de toekomst.

Er zijn meer voorbeelden aan te halen, maar de bestudering daarvan gaat buiten het bestek van dit boekje.

Israël de eersteling

We hebben bij Pascha gezien dat Israël de Eerstgeborene van de Heere was (Ex. 4:22). Israël wordt ook de eersteling genoemd.

'Israël was heilig voor de HEERE, de eersteling van Zijn opbrengst. Allen die deze opaten, werden schuldig, onheil kwam over hen, spreekt de HEERE.' (Jer. 2:3).

De eerstelingen van het land zijn voor de Heere. Dat gold voor de eerstelingen van de gersteoogst en ook voor de eerstelingen van de tarweoogst. De broden die gebakken waren van de eerste vruchten van het land mochten niet door het volk gegeten worden. Ze waren bestemd voor een beweegoffer en zij moesten voor het aangezicht van de Heere bewogen worden.

In de tekst van Jeremia 2:3 lijkt de nadruk te liggen op het onrechtmatig eten van de eerstelingen, in dit geval de eersteling Israël. Degenen die Israël verdrukten kregen met de Heere te doen. Het volk was immers een opbrengst voor Hem.

Misschien mogen we in Jeremia 2:3 ook lezen dat Israël de eerste opbrengst is en dat vele volken later zouden volgen in de grote oogst. In elk geval is dat wel Bijbels. Israël zou tot een hoofd gemaakt worden, de eerste onder de volkeren. Dat is een van de beloofde zegeningen in Deuteronomium 28.

*'De HEERE zal voor u Zijn rijke schatkamer, de hemel, openen, door uw land regen te geven op zijn tijd en door al het werk van uw handen te zegenen. **U zult aan vele volken uitlenen, maar u zult zelf niet hoeven te lenen.** De HEERE zal u **tot een hoofd maken en niet tot een staart**, en u zult uitsluitend omhoog gaan en niet omlaag, als u gehoorzaam bent aan de geboden van de HEERE, uw God, waarvan ik u heden gebied dat u ze in acht neemt en houdt (Deut. 28:12, 13).*

Er komt een tijd dat Israël met de Koning in het midden de lijst van volken zal aanvoeren en dat de volken zullen komen aanbidden in Jeruzalem. Voor de profetieën hierover verwijs ik alvast naar het Loofhuttenfeest.

Eerstelingen uit Israël en schepping

In de beschrijving van het feest van de Eerstelingen heb ik gewezen op het verband tussen de opstanding van Christus, de Eersteling, en een nieuwe schepping. In Hem is er iets heel nieuws begonnen. Zij die deel hebben aan Hem participeren al in een nieuwe schepping die nog zichtbaar gemaakt zal worden in de toekomst in een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.

Jakobus schrijft een brief aan Israël. Hij richt die immers aan 'de twaalf stammen die in de verstrooiing zijn' (Jak. 1:1) en daarin koppelt hij de eerstelingen ook aan de schepping.

'Overeenkomstig Zijn wil heeft Hij ons gebaad door het Woord van de waarheid, opdat wij in zeker opzicht eerstelingen van Zijn schepselen zouden zijn.' (Jak. 1:18).

Die schepselen kunnen niets anders zijn dan de schepselen van de nieuwe schepping. Deze Israëlieten die deel hebben aan Zijn opstanding en gebaad zijn door het Woord van de waarheid zijn de eerstelingen van die schepselen. We kunnen het zo zien: het feit dat deze eerstelingen bestaan geeft ons de zekerheid op de toekomst van een nieuwe schepping, die we kunnen vergelijken met de volle oogst.

De eerstelingen uit de stammen van Israël komen we ook in Openbaring tegen. Of er mogelijk een relatie tussen deze groep en die van Jakobus is wil ik hierna bespreken. We zullen eerst deze eerstelingen in Openbaring bespreken.

Openbaring loopt uit op een nieuwe hemel en een nieuwe aarde (Opb. 21) en het heeft dus alles met de nieuwe schepping te maken. In deze nieuwe schepping krijgt ook het nieuwe Jeruzalem een plaats.

In de aanloop naar de nieuwe schepping lezen we van het rijk der duizend jaren. Hierin wordt met Christus geregeerd door hen die gedurende de regering van het beest, die aan de duizend jaren vooraf gaat, niet voor het beest of zijn beeld gebogen hebben.

‘En ik zag tronen, en zij gingen daarop zitten, en het oordeel werd hun gegeven. En ik zag de zielen van hen die onthoofd waren om het getuigenis van Jezus en om het Woord van God, die het beest en zijn beeld niet hadden aanbeden, die het merkteken niet ontvangen hadden op hun voorhoofd en op hun hand. En zij werden weer levend en gingen als koningen regeren met Christus, duizend jaar lang.’ (Opb. 20:4).

Wie zijn dit? Zijn zij mogelijk de eerstelingen van de nieuwe schepping? Een onmiskenbare verwijzing naar deze groep vinden we bij de opening van het vijfde zegel.

*‘En toen het Lam het vijfde zegel geopend had, zag ik onder het altaar de zielen van hen die geslacht waren omwille van het Woord van God, en omwille van het getuigenis dat zij hadden. En zij riepen met luide stem: Tot hoelang, heilige en waarachtige Heerser, oordeelt en wreekt U ons bloed niet aan hen die op de aarde wonen? En aan ieder van hen werd een lang wit gewaad gegeven. En tegen hen werd gezegd dat zij nog een korte tijd moesten rusten, totdat ook het aantal van hun mededienstknachten en hun broeders, die **evenals zij gedood zouden worden, volledig zou zijn geworden.**’ (Opb. 6:9-11).*

‘Die evenals zij gedood zouden worden’ ziet op de wijze waarop zij gedood zouden worden. Het betekent ‘die op gelijke wijze als zij gedood zouden worden.’ Die wijze waarop zij gedood zouden worden, lezen we in Openbaring 20:4: onthoofding.

Het aantal van degenen die aldus gedood zouden worden om het getuigenis van Jezus en om het Woord Gods was nog niet volledig. Er was dus een bepaald aantal die deze groep zou uitmaken. Dat aantal is honderdvierenveertig duizend. Zij werden verzegeld aan hun voorhoofden en zij kwamen uit alle stammen van de kinderen van Israël (Opb. 7:4). Vervolgens worden die stammen elk bij name genoemd (Opb. 7:5-8).

Deze honderdvierenveertigduizend worden later in het boek ook weer genoemd. Openbaring 14:1-5 is een intermezzo in al de verschrikkingen van Openbaring. Daar zien we het Lam met Zijn getrouwe dienstknechten al op de berg Sion. Dit gedeelte grijpt al vooruit op het rijk van de duizend jaren.

Deze honderdvierenveertigduizend met de naam van Zijn Vader op hun voorhoofden geschreven worden ook eerstelingen genoemd.

*'Zij zijn het die niet met vrouwen bevlekt zijn, want zij zijn maagden. Dezen zijn het die het Lam volgen waar Het ook naartoe gaat. Dezen zijn gekocht uit de mensen, als **eerstelingen voor God en het Lam.**' (Opb. 14:4).*

Van Openbaring 6:9, 7:1-8 en 14:1-5 loopt er dus een schakel naar Openbaring 20:4-6. Zij zijn de eerstelingen van een nieuwe schepping, de koningen en priesters uit Israël (Opb. 20:6, Ex. 19:6). Via hen leidt God een nieuwe schepping in, door het rijk van de duizend jaren en komt Hij tot Zijn doel met Zijn volk Israël, zoals Hij dit bedoeld had. Zij zijn de eerstelingen van de nieuwe schepping.

Jakobus, Petrus en Openbaring

Is er nu een relatie tussen de eerstelingen van Jakobus en die van Openbaring? Het is een vraag die ik niet met een hard 'ja' durf te beantwoorden, maar ik zal een suggestie doen.

Daarvoor gaan we eerst naar de eerste brief van Petrus. Daar is een tekst die min of meer parallel loopt met Jakobus 1:18.

'u, die opnieuw geboren bent, niet uit vergankelijk, maar uit onvergankelijk zaad, door het levende en eeuwig blijvende Woord van God.' (1 Pet. 1:23).

Petrus richt zijn brieven, net als Jakobus aan Israëlieten in de verstrooiing (1 Pet. 1:1), hij noemt hen 'vreemdelingen in de verstrooiing'.

Hoewel Petrus hen geen 'eerstelingen' noemt, verwijst hij wel naar wat de eerstelingen in Openbaring, als ik dit goed heb geïnterpreteerd, zouden gaan worden, namelijk koningen en priesters.

'Maar u bent een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterschap, een heilig volk, een volk dat God Zich tot Zijn eigendom maakte; opdat u de deugden zou verkondigen van Hem Die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht.'
(1 Pet. 2:9).

Hoe verhoudt deze groep gelovigen uit de tijd van Jakobus en Petrus, en waarschijnlijk ook Johannes, zich nu tot Openbaring? Ik doe de volgende suggestie.

Ook Jakobus en Petrus schreven hun brieven in de tijd dat zij verwachtten dat de dag des Heeren spoedig aan zou breken en dat de Heere zou wederkomen om Zijn Koninkrijk op aarde op te richten.³ Hoe we er ook tegenaan kijken, dat Koninkrijk is nog niet gekomen. De geschiedenis heeft een hele andere loop genomen. Israël als volk speelde geen enkele rol in de afgelopen tweeduizend jaar, waar het Gods heilsplan op aarde betrof. Paulus kreeg een openbaring, die aan de heidenen was gericht en niet aan Israël (Ef. 3:1, 6). Deze openbaring is niet begrepen. De waarheid is verkwanseld. De voorlopige terzijdestelling van Israël heeft tot grote verwarring geleid. Dit alles heeft de ontwikkeling van de zogeheten 'vervangingstheologie' in de hand gewerkt. Dat alles neemt niet weg dat God Zijn eigen weg, trouw aan Zijn Woord, blijft gaan, ondanks ons, mensen. Dat betekent dat Hij nog vele beloften aan Israël zal vervullen. De dag des Heeren zal nog aanbreken en Zijn Koninkrijk zal worden opgericht.

³ Daar zijn diverse aanwijzingen voor. Bijvoorbeeld Jakobus. 5:8, 9; Jak. 5:17, de verwijzing naar Elia. 1 Petrus 1:7, de Openbaring van Jezus Christus, 1 Petrus 12 'de dag der bezoeking' (SV), 1 Petrus 4:17, het oordeel, dat 'begint bij het huis van God', 2 Petrus 3:8-14, 1 Johannes 1:18, 28, zijn enkele voorbeelden daarvan.

Als Jakobus, Petrus en Johannes dit als een doorlopende lijn zagen en verwachtten dat de dag des Heeren dus in hun dagen nog aan zou breken⁴ konden zij dit Joodse overblijfsel, deze Israëlieten die wedergeboren waren door het Woord der Waarheid, eerstelingen en koningen en priesters noemen. Zij waren alleen nog niet verzegeld met het teken aan hun voorhoofd (Opb. 7:3, 4). Dat zou pas gebeuren in de dag des Heeren, of in elk geval als de zeven zegels van de boekrol geopend zouden gaan worden.

De eerstelingen van Jakobus zijn gestorven zonder dat zij de dag des Heeren hebben meegemaakt. Dit geldt ook voor de koningen en priesters van Petrus. Het ging hier over dezelfde groep mensen. Deze zijn allen gestorven, ongetwijfeld wachtend op de opstanding der doden, maar zonder dat zij die smadelijke dood, zoals beschreven in Openbaring 20:4, de onthoofding, hoefden mee te maken.

Als Israël, als volk, zich tot de Heere bekeerd zou hebben, als de dag des Heeren toen in de eerste eeuw al ingetreden zou zijn, dan zouden deze Israëlieten de eerstelingen van de nieuwe schepping geworden zijn en hun doel als koningen en priesters hebben waargemaakt. Nu zal hun plaats worden ingenomen door een nieuwe groep gelovigen uit Israël, die ongetwijfeld hun onderwijs en hun volharding in die dag zullen halen uit de brieven van Jakobus, Petrus en Johannes.

Welk doel de oorspronkelijke groep gelovigen zal hebben, dat kunnen we dan zo niet zeggen. Ongetwijfeld zullen zij iets te maken hebben met het nieuwe Jeruzalem, maar dat zal ik in het midden moeten laten.

Deze uitleg is slechts een suggestie, zoals ik eerder al heb geschreven. Toch moet er ergens op deze manier een verband liggen tussen de

⁴ Dit is geen onbijbelse en vreemde gedachte. Deze verwachting leefde ook bij de lezers van Paulus' vroege brieven. De Thessalonicenzen waren op een bepaald moment zo in verwarring gebracht, omdat zij valse zendbrieven hadden ontvangen, die hen probeerden wijs te maken, dat de dag des Heeren al was aangebroken. Paulus gaat hier uitvoerig op in (2 Thess. 2).

eerstelingen van Jakobus , de koningen en priesters van Petrus en de naamgeving voor deze groep in Openbaring.

Eerstelingen en de wederkomst van Christus

Al het bovenstaande over de eerstelingen naar aanleiding van Pinksteren heb ik niet in de eerste plaats geschreven om een aantal gebeurtenissen die in de toekomst nog staan te gebeuren in de juiste orde te beschrijven. Het is maar de vraag of me dit gelukt is. Wel heb ik de nadruk op deze uitleg van de eerstelingen gelegd om duidelijk te maken dat de eerstelingen de voorbode zijn van de komst van de Heere. Wekenfeest is het laatste voorjaarsfeest, nauw verbonden met Pascha, Ongezuurde broden en Eerstelingen. Tevens is het het laatste feest voor het begin van de laatste serie van drie. Het vormt de overgang naar Gedenkdag van het bazuingeschal, Grote verzoendag en Loofhuttenfeest. Voordat je een oordeel velt over deze uitleg van Wekenfeest, vraag ik je om eerst ook de uitleg van de volgende drie feesten te bestuderen.

Twee broden

Op wekenfeest moesten er twee broden als beweegoffer voor de Heere gebracht worden.

'Uit uw woongebieden moet u twee broden meebrengen, bestemd voor een beweegoffer. Ze moeten van twee tiende efa meelbloem zijn, met zuurdeeg gebakken; het zijn de eerstelingen voor de HEERE.' (Lev. 23:17).

Waarom twee broden en niet één, bijvoorbeeld? We zouden kunnen denken dat het hier gaat om de eerstelingen uit Joden en heidenen. Zo wordt het ook wel uitgelegd, maar eerder hebben we gezien, dat met de eerstelingen eigenlijk alleen Israël wordt bedoeld. Maar waarom dan toch twee broden?

Ik denk dat hier profetisch vooruit wordt gezien naar de scheuring en eenwording van Israël. Na Salomo, onder koning Rehabeam is het koninkrijk in tweeën gescheurd en dat gedeelde koninkrijk is eeuwen

lang zo gebleven. De twee broden op Wekenfeest zouden kunnen wijzen op de vereniging van deze twee koninkrijken waar ook van is geprofeteerd.

*'En u, mensenkind, neem een stuk hout voor uzelf en schrijf daarop: Voor Juda, en voor de Israëlieten, zijn metgezellen. Neem dan een ander stuk hout en schrijf daarop: Voor Jozef, het stuk hout van Efraïm, en van heel het huis van Israël, zijn metgezellen. Breng ze dan bij elkaar, het ene bij het andere, tot één stuk hout, **zodat ze in uw hand één worden**. Als dan uw volksgenoten tegen u zeggen: Wilt u ons niet vertellen wat deze dingen voor u betekenen? Spreek dan tot hen: Zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik zal het stuk hout van Jozef nemen, dat zich in de hand van Efraïm bevindt, en van de stammen van Israël, zijn metgezellen, en Ik zal het bij het stuk hout van Juda voegen, en Ik zal ze **tot één stuk hout maken**. Ze zullen **in Mijn hand één worden**. Die stukken hout, die u beschreven hebt, moeten voor hun ogen in uw hand zijn. En spreek tot hen: Zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik ga de Israëlieten nemen uit de heidenvolken waarheen zij gegaan zijn. Ik zal hen van rondom bijeenbrengen en hen naar hun land brengen. Ik zal hen **tot één volk** maken in het land, op de bergen van Israël. Zij zullen allen **één Koning als koning** hebben. Zij zullen **niet langer als twee volken** zijn, en **niet langer nog in twee koninkrijken verdeeld** zijn. Dan zullen zij zich niet meer verontreinigen met hun stinkgoden en met hun afschuwelijke afgoden en met al hun overtredingen. Ik zal hen verlossen in al hun woongebieden, waar zij gezondigd hebben, en Ik zal hen reinigen. Dan zullen zij een volk voor Mij zijn en Ik zal een God voor hen zijn. En Mijn Knecht David zal Koning over hen zijn. Voor hen allen zal er **één Herder** zijn. Zij zullen in Mijn bepalingen wandelen en Mijn verordeningen in acht nemen en die houden.'*
(Ez. 37:16-24).

Met zuurdeeg gebakken

Opmerkelijk is dat de twee broden met zuurdeeg gebakken moesten worden (Lev. 23:17). Bij Ongezuurde broden hebben we gezien, dat zuurdesem een beeld is van de zonde en onverenigbaar is met de natuur van de Heere Jezus. Deze twee broden kunnen dan onder geen voorwaarde een type zijn van de Heere Jezus Christus. Zoals we hebben gezien, zijn ze dit ook niet. De oogst van de eerstelingen wijst op degenen Die de Zijnen zijn. Zij zijn niet zondeloos. Hun natuur blijft zonde en daarom werden de broden met zuurdeeg gebakken.

Blijdschap

Wekenfeest is de laatste van een serie van vier. Het is het eerste feest waarbij de opdracht tot blijdschap gegeven wordt.

'En u moet u verblijden voor het aangezicht van de HEERE, uw God, u, uw zoon en uw dochter, uw slaaf en uw slavin, de Leviet die binnen uw poorten is, en de vreemdeling, de wees en de weduwe die in uw midden zijn, op de plaats die de HEERE, uw God, zal uitkiezen om Zijn Naam daar te laten wonen. En u moet gedenken dat u een slaaf geweest bent in Egypte en deze verordeningen in acht nemen en houden.' (Deut. 16:12).

Deze opdracht staat er voor Pascha, Ongezuurde broden en Eerstelingen niet. Maar het moment dat het zijn toepassing krijgt voor de mensen, komt er de blijdschap bij kijken.

Dat zien we ook bij de drie najaarsfeesten. Er wordt geen blijdschap voorgeschreven op de Gedenkdag van het bazuingeschal en ook niet op Grote verzoendag. Maar Loofhutten is een feest met een en al blijdschap. Daar wordt de eindelijke verlossing gevierd. Daar zien we de volle oogst. Heel toepasselijk moet er op dat feest zeven dagen lang blijdschap zijn.

'Op de eerste dag moet u voor uzelf vruchten van sierlijke bomen, takken van palmbomen, takken van loofbomen en van

beekwilgen nemen, en u moet zich zeven dagen lang voor het aangezicht van de HEERE, uw God, verblijden.' (Lev. 23:40).

Zie ook Deuteronomium 16:14 en 15.

Ruth

Het boek Ruth wordt in de synagoge altijd op Wekenfeest gelezen. Er is ook een direct verband tussen dit feest en de geschiedenis van Ruth. Aan het eind van de richtlijnen voor het Wekenfeest lezen we de volgende woorden:

'Wanneer u de oogst van uw land binnenhaalt, mag u de rand van uw akker bij het binnenhalen van uw oogst niet helemaal afmaaien, en wat van uw oogst is blijven liggen, mag u niet oprapen. U moet het laten liggen voor de arme en de vreemdeling. Ik ben de HEERE, uw God.' (Lev. 23:22).

Na hun terugkeer uit Moab kwamen Naomi en haar schoondochter Ruth het land in aan het begin van de gersteoogst (Ruth 1:22); kennelijk gold deze voorziening van God in Leviticus 23:22 ook voor deze oogst. Bij Wekenfeest gaat het immers om de tarweoogst. Naomi en Ruth kwamen het land binnen omstreeks Eerstelingen. Door deze voorschriften van God in Leviticus kon Ruth, de vreemdelinge in Israël, in elk geval naar een akker gaan om aren te rapen.

'Ruth, de Moabitische, zei tegen Naomi: Laat mij toch naar de akker gaan en aren rapen achter hem in wiens ogen ik genade zal vinden. En zij zei tegen haar: Ga, mijn dochter.' (Ruth 2:2).

Door een wonderlijke besturing van God komt zij op de akker van Boaz, een bloedverwante van Naomi. De rest van de geschiedenis is een mooi verhaal van lossing, waardoor we de naam van Ruth nu terugvinden in het geslachtsregister van de Heere Jezus (Mat. 1:5).

Zo is er een directe lijn van wekenfeest via Ruth naar de Verlosser, onze Heere Jezus Christus. Dit is voor een ieder van ons de wijze waarop we kunnen gedenken en verblijden. Niet zoals voorgeschreven in Deuteronomium 16:11 en 12, maar met Ruth kunnen we de aren uit de Schrift van de akker van Boaz oplezen en ons zeer verblijden in een zo grote verlossing.

Wekenfeest in het Nieuwe Testament

We hebben de vervulling van Wekenfeest op de eerste Pinksterdag onderzocht en ook uitvoerig stil gestaan bij het begrip eerstelingen. Ik denk dat er ook nog een verwijzing naar dit gedeelte in Leviticus is in het Nieuwe Testament. Dat zit hem in de vertaling ‘de eerste dag van de week’. Deze uitdrukking vinden we in Mattheüs 28:1; Markus 16:2; Lukas 13:10; Lukas 24:1; Johannes 20:1; Johannes 20:19; Handelingen 20:7; 1 Korinthe 16:2, in totaal acht keer dus.

Het Grieks⁵ is

1. *mia sabbatoon* (Mat. 28:1; Joh. 20:19),
2. *mia toon sabbatoon* (Mar. 16:2; Luk. 24:1; Joh. 20:1; Hand. 20:7), of
3. *mia sabbatou* (1 Kor. 16:2).

De Byzantijnse tekst die grotendeels ten grondslag ligt aan de SV heeft in Johannes 20:19, nummer 2 dus, *mia toon sabbatoon* en in 1 Korinthe 16:2, nummer 1 dus, *mia sabbatoon*.

Mia betekent gewoon ‘één’ en is in bijna alle andere gevallen waar het in de tekst voorkomt zo ook vertaald en nooit met ‘eerste’ zoals in bovenstaande teksten.

Sabbatoon is genitivus meervoud van *sabbatton*, hetgeen ‘sabbat’ betekent. *Toon* is het bijbehorende lidwoord. Dus in elk van de gevallen, met uitzondering van 1 Korinthe 16:2, tenzij we daar de Byzantijnse tekst aanhouden, staat er letterlijk

⁵ Ik gebruik hiervoor de Nestle-Aland uitgave, 28^e editie.

‘een van (de) sabbatten’.

Hiervan wordt in de vertalingen ‘de eerste dag van de week’ gemaakt. Ik ben geen expert in het Grieks en kan hierover dus niet met gezag spreken, maar het lijkt mij toe dat hier verwezen wordt naar de sabbatstellingen tussen Eerstelingen en Wekenfeest en dat zou ik dan interpreteren als een van de dagen van het tellen van de sabbatten. Dat de Heere op een van die dagen is opgestaan staat buiten kijf.

Opvallend is dat Handelingen 20:7 ook in de context van deze periode staat, tussen Ongezuurde broden (Hand. 20:6) en Pinksteren (Hand. 20:16).

1 Korinthe 16:2 wordt aangevuld met het woordje ‘elke’ en dat maakt de vertaling die ik voorstel daar wel wat lastiger. Als we de Nestle-Aland tekst aanhouden valt dit vers buiten de bespreking van dit punt. Als we de Byzantijnse tekst, *mia toon sabbatoon* aanhouden, dan moet het ons toch opvallen dat ook dit vers in de directe context staat van Pinksteren (1 Kor. 16:8).

Met dit alles wil ik niet de opstanding van de Heere Jezus op de eerste dag van de week loochenen. Het kan ook bijna niet anders dan dat dit op deze dag van de week gebeurde. Waar het me wel om gaat is het werk van de Heere Jezus in verband te brengen met de feesten van Israël. Hij is de Vervulling hiervan en als al bovenstaande klopt dan wordt er ook met ‘eerste dag van de week’ naar het Oude Testament verwezen in de telling van de sabbatten.

Meer lezen?

Zie deel 7: Gedenkdag van het bazuingeschal

